

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี ที่ได้รับการประเมินภายนอกปีการศึกษา 2546 ในบทนี้จะสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี ที่ได้รับการประเมินภายนอกปีการศึกษา 2546 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี ที่ได้รับการประเมินภายนอกปีการศึกษา 2546 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง
3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี ที่ได้รับการประเมินภายนอกปีการศึกษา 2546 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน

สมมติฐานของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีสมมติฐาน ดังต่อไปนี้

1. สภาพการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี ที่ได้รับการประเมินภายนอกปีการศึกษา 2546 มีความแตกต่างกัน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน

2. สภาพการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี ที่ได้รับการประเมินภายนอกปีการศึกษา 2546 มีความแตกต่างกัน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง

3. ปัญหาการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดปัตตานี ที่ได้รับการประเมินภายนอกปีการศึกษา 2546 มีความแตกต่างกัน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน

4. ปัญหาการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี ที่ได้รับการประเมินภายนอกปีการศึกษา 2546 มีความแตกต่างกัน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี ที่ได้รับการประเมินภายนอก ในปีการศึกษา 2546 จำนวน 67 โรงเรียน รวมทั้งหมด 860 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างได้ 333 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 67 คน ครูผู้สอน 266 คน

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยศึกษาแนวคิดจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา มาสร้างแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) ในประเด็นต่อไปนี้

1) ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี ที่ได้รับการประเมินภายนอกปีการศึกษา 2546

2) ขนาดของสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน มีโรงเรียนขนาดเล็ก และ โรงเรียนขนาดกลาง
 ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพ
 การศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา ตั้งกวดสำนักงานเขตการศึกษาปัดตานี
 ที่ได้รับการประเมินภายนอกปีการศึกษา 2546 แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วน
 ประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .93

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการ
 ศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา ตั้งกวดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัดตานี
 ที่ได้รับการประเมินภายนอกใน ปีการศึกษา 2546 มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขอนหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัย และขออนุญาตจากภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัดตานี ถึงผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาปัดตานี เขตที่ 1 และเขตที่ 2 เพื่อแจ้งขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและครูในโรงเรียนที่ใช้เป็นประชากรในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ขอนหนังสือนำส่งแบบสอบถามจากผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาปัดตานี เขตที่ 1 และเขตที่ 2 เพื่อขอความร่วมมือส่งแบบสอบถามให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาและรวบรวมแบบสอบถามคืนผู้วิจัย
3. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัดตานีแต่ละเขตด้วยตนเอง
4. หลังจากส่งแบบสอบถามไปแล้ว 15 วัน ผู้วิจัยไปรับแบบสอบถามคืนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัดตานีแต่ละเขตด้วยตนเอง
5. เมื่อได้แบบสอบถามคืน ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม โดยเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ มีจำนวนทั้งหมด 333 ชุด เพื่อนำผลการตอบไปจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้คืนมาทั้งหมดมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS FOR WINDOWS ตามขั้นตอนดังนี้

1. หาค่าร้อยละ (Percentage) จำนวนกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับ ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของ ผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม ตำแหน่ง ขนาดโรงเรียน

2. หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการปฏิบัติงาน การประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี ที่ได้รับการประเมินภายนอกในปีการศึกษา 2546 ใช้วิธีการแปลผล โดยใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) ของวัน เดชพิชัย (2532 :11) ซึ่งแบ่งคะแนนเป็นช่วงๆ มีความหมายดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายความว่า มีสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายความว่า มีสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายความว่า มีสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายความว่า มีสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายความว่า มีสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. หาค่า (t-test) เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปัตตานี ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ใน โรงเรียนขนาดเล็กและ ขนาดกลาง

4. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา วิเคราะห์ในรูปแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี ที่ได้รับการประเมินภายนอกปีการศึกษา 2546 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ผลการวิจัยพบว่า มีสภาพการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อ พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน

พิจารณาเป็นรายด้านและรายชื่อ

1.1 มาตรฐานด้านผู้เรียน พบว่า ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี มีสภาพการปฏิบัติงานการ ประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็น

รายข้อพบว่า ข้อที่อยู่ในระดับมาก มีจำนวน 34 ข้อ ส่วนข้อที่อยู่ในระดับปานกลาง มีจำนวน 11 ข้อตามลำดับคือ 1)ข้อเน้นวิธีใช้สื่อที่หลากหลายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น CAI VDO Internet 2)ข้อให้ผู้เรียนสามารถสรุปประเด็นจากการเรียนรู้และประสบการณ์ได้ถูกต้องด้วยตนเอง 3)ข้อการประเมินผลกระบวนการคิด วิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ ของผู้เรียน 4)ข้อการนำผลการประเมินมาปรับปรุง กระบวนการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ ของผู้เรียน 5)ข้อการฝึกทักษะให้ผู้เรียนสามารถ คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ ของผู้เรียน 6)ข้อการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ ของผู้เรียน 7)ข้อจัดกิจกรรม/ชุมนุม ในการดำเนิน กิจกรรมส่งเสริมทักษะทางภาษา 8)ข้อจัดประชุมครู/บุคลากรเพื่อร่วมกันวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกชั้นและเปรียบเทียบกับเกณฑ์ขั้นต่ำ 9)ข้อการนำผลการประเมินและการพัฒนาของผู้เรียนมาปรับปรุง 10) ข้อการประเมินผลการแสวงหาความรู้ด้วยตัวเองของผู้เรียน และ 11)ข้อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิด เช่น โครงการ , การทดลอง

1.2 มาตรฐานด้านกระบวนการ พบว่า ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของ โรงเรียนประถมศึกษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี มีสภาพการปฏิบัติงาน การประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่อยู่ในระดับมากมีจำนวน 17 ข้อ ส่วนข้อที่อยู่ในระดับปานกลาง มีจำนวน 5 ข้อตามลำดับคือ 1)ข้อนำผลการประเมินการบริหารงาน โรงเรียนมาปรับปรุง ให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ 2)ข้อเชิญผู้ปกครอง/ประชาชน ที่มีความรู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขามาร่วมกันจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น 3)ข้อ โรงเรียนนำความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้ปกครอง ชุมชน ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษามาปรับปรุงและพัฒนา 4)ข้อการประเมินผลการบริหารงานของโรงเรียนเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง และ 5)ข้อส่งเสริมให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการศึกษา

1.3 มาตรฐานด้านปัจจัย พบว่า ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของ โรงเรียนประถมศึกษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี มีสภาพการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่อยู่ในระดับมากมีจำนวน 14 ข้อ ส่วนข้อที่อยู่ในระดับปานกลาง มีจำนวน 8 ข้อตามลำดับคือ 1)ข้อชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น 2)ข้อการประเมินผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในสถานศึกษา 3)ข้อการประเมินผลผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่เหมาะสม 4)ข้อการนำผลการประเมินมาปรับปรุงหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน 5)ข้อการผลิตสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 6)ข้อการนำผลการประเมินมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับความสามารถ/ถนัด/วิชาเอกและ 7)ข้อการแก้ปัญหาการขาด

อัตราค่าจ้างครูตามเกณฑ์ที่ ก.ค. กำหนด 8) ข้อการปฏิบัติงานการสอนในสถานศึกษาตรงกับความสามารถ/ถนัด/วิชาเอก

2. ปัญหาการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี ที่ได้รับการประเมินภายนอกปีการศึกษา 2546 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ผลการวิจัยพบว่า มีปัญหาการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับน้อยเช่นกัน

พิจารณาเป็นรายด้านและรายชื่อ

2.1 มาตรฐานด้านผู้เรียน พบว่า ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี มีปัญหาการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่อยู่ในระดับน้อยมีจำนวน 29 ข้อ ส่วนข้อที่อยู่ในระดับปานกลาง มีจำนวน 16 ข้อตามลำดับคือ 1) ข้อเน้นการใช้สื่อหลากหลายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น ใช้สื่อ CAI VDO Internet 2) ข้อให้ผู้เรียนสามารถสรุปประเด็นจากการเรียนรู้ และประสบการณ์ได้อย่างถูกต้องด้วยตนเอง 3) ข้อการฝึกทักษะให้ผู้เรียนสามารถ วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา และผลกระทบที่เกิดจากปัญหา 4) ข้อการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการคิด วิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ ของผู้เรียน 5) ข้อการประเมินผลกระบวนการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ ของผู้เรียน 6) ข้อการนำผลการประเมินมาปรับปรุงกระบวนการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ ของผู้เรียน 7) ข้อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดเช่น โครงงาน , การทดลอง 8) ข้อการจัดประชุมครู/บุคลากรร่วมกันวางแผนในการพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา 9) ข้อจัดประชุมครู/บุคลากร ให้ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 10) ข้อการประเมินผลการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน 11) การฝึกให้นักเรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้อย่างหลากหลาย 12) ข้อจัดประชุมครู/บุคลากรเพื่อร่วมกันวิเคราะห์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกชั้นและเปรียบเทียบกับเกณฑ์ขั้นต่ำ 13) ข้อการวางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นคุณธรรม จริยธรรม สอดแทรกไว้ในบทเรียน 14) ข้อส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักใช้สิ่งของและทรัพย์สินของตนเองและส่วนรวมอย่างประหยัดและคุ้มค่า 15) ข้อการจัดกิจกรรม/ชุมนุมในการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมทักษะทางภาษา และ 16) ข้อการนำผลการประเมินและการพัฒนาตนเองของผู้เรียนมาปรับปรุง

2.2 มาตรฐานด้านกระบวนการ พบว่า ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี มีปัญหาการปฏิบัติงาน

การประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่อยู่ในระดับน้อยมีจำนวน 15 ข้อ ส่วนข้อที่อยู่ระดับปานกลางมีจำนวน 7 ข้อ ตามลำดับคือ 1) ข้อการส่งเสริมให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการศึกษา 2) ข้อนำผลการประเมินการบริหารงาน โรงเรียนมาปรับปรุงให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ 3) ข้อการประเมินผลการบริหารงานของโรงเรียนเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง 4) ข้อเชิญผู้ปกครอง/ประชาชนที่มีความรู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขามาร่วมกันจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น 5) ข้อ โรงเรียนนำความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้ปกครอง ชุมชน ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษามาปรับปรุงและพัฒนา 6) ข้อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง แล 7) ข้อการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยี และสื่อที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน

2.3 มาตรฐานด้านปัจจัย พบว่า ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี มีปัญหาการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่อยู่ในระดับน้อยมีจำนวน 12 ข้อ ส่วนข้อที่อยู่ในระดับปานกลางมีจำนวน 10 ข้อตามลำดับคือ 1) ข้อการวางแผนจัดอัตรากำลังครูให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียนในแต่ละชั้นเรียน 2) ข้อชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น 3) ข้อผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ 4) ข้อการประเมินผลผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่เหมาะสม 5) ข้อการพัฒนาหลักสูตรและเนื้อหาสาระของหลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน 6) ข้อการประเมินผลโดยใช้หลักสูตรท้องถิ่นในสถานศึกษา 7) ข้อการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตรงกับความสามารถ/ถนัด/วิชาเอก 8) ข้อการผลิตสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 9) ข้อการนำผลการประเมินมาปรับปรุงหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และ 10) ข้อการแก้ปัญหาคาดแคลนอัตรากำลังครูตามเกณฑ์ ก.ค กำหนด

3. ผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี ที่ได้รับการประเมินภายนอกปีการศึกษา 2546 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มาตรฐานด้านผู้เรียนและมาตรฐานด้านปัจจัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนมาตรฐานด้านกระบวนการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารสถานศึกษามีทัศนะต่อการปฏิบัติงานมากกว่าครูผู้สอน

4. ผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี ที่ได้รับการประเมินภายใน

นอกปีการศึกษา 2546 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

5. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี ที่ได้รับการประเมินภายนอกปีการศึกษา 2546 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

6. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี ที่ได้รับการประเมินภายนอกปีการศึกษา 2546 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มาตรฐานด้านกระบวนการและมาตรฐานด้านปัจจัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาในการปฏิบัติงานมากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง ส่วนมาตรฐานด้านผู้เรียนไม่แตกต่างกัน

7. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี ที่ได้รับการประเมินภายนอกปีการศึกษา 2546 ที่ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเลือกตอบ โดยให้เลือกตอบเพียง 6 ประเด็นในแต่ละด้าน ซึ่งสรุปได้เป็น 3 ด้าน คือ มาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานด้านกระบวนการ และมาตรฐานด้านปัจจัย ดังนี้ มาตรฐานด้านผู้เรียน พบว่า ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง เห็นว่าโรงเรียนควรจะปฏิบัติตามมาตรฐานด้านผู้เรียนใน 5 อันดับแรก ได้แก่ 1) ควรปลูกฝังให้นักเรียนมีความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละเพื่อส่วนร่วม 2) ควรพัฒนาผู้เรียนให้ใช้ภาษาไทยได้ถูกต้องและสื่อความหมายได้ชัดเจน 3) การมีวินัย มีความรับผิดชอบ ควรเริ่มฝึกฝนมาจากผู้ปกครอง 4) ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมความคิดในทางตรง และทางอ้อมที่หลากหลาย (ทางตรงเช่น การทดสอบการฝึกฝน ทางอ้อมเช่น การจัดสิ่งแวดล้อม ความคิดอย่างอิสระในการเรียนรู้) 5) ควรให้ผู้เรียนรู้จักแหล่งการเรียนรู้จากภายนอกมากกว่าภายในโรงเรียน มาตรฐานด้านกระบวนการ พบว่า 5 อันดับแรก ได้แก่ 1) ควรจะประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันศึกษาปัญหา กำหนดวิสัยทัศน์ ในการจัดทำธรรมนูญโรงเรียน เพื่อรองรับการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอก 2) ควรกำหนดแผนปฏิบัติงานประจำปีให้สอดคล้องกับสภาพโรงเรียน ท้องถิ่น และต้องมีความชัดเจน 3) ควรจัดอบรมคณะกรรมการสถานศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิรูปการศึกษา 4) ควรส่งเสริมการจัด

กิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดความคิด รู้จักแก้ปัญหาและตัดสินใจด้วยตนเอง 5) ควรจะอบรมครูทุกคนให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศไปในทิศทางเดียวกัน มาตรฐานด้านปัจจัย พบว่า 5 อันดับแรกได้แก่ 1) ควรให้ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีและมีคุณลักษณะผู้นำ มีวิสัยทัศน์ 2) ควรให้ผู้บริหารเห็นความสำคัญของผู้ร่วมงานและให้มีบทบาทในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ 3) ควรให้ครูมีจำนวนเพียงพอตรงตามเกณฑ์ที่ ก.ค.กำหนดไว้ 4) ควรให้ครูใช้เครื่องมือในการประเมินผลการเรียนที่หลากหลาย 5) ควรให้ผู้บริหารพัฒนางานโดยใช้ทีมงาน หรือกลุ่มบุคคล

อภิปรายผล

จากการศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี ที่ได้รับการประเมินภายนอกปีการศึกษา 2546 ผู้วิจัยจะอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี ที่ได้รับการประเมินภายนอกปีการศึกษา 2546 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน

สภาพการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี ที่ได้รับการประเมินภายนอกปีการศึกษา 2546 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ผลการวิจัยพบว่า มีสภาพการปฏิบัติงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุคมศักดิ์ ภาวะพุดติ (2532 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการปฏิบัติงานเร่งรัดคุณภาพการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนปฏิบัติงานเร่งรัดคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นแนวทางเดียวกับผลการศึกษาของ เกียรติ หิรัญกาญจน์ (2534 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการปฏิบัติงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ระดับการปฏิบัติงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการศึกษาของประจันต์ เกาทอง (2541 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานในโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2536 ของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา

จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการศึกษาของ นพรัตน์ จริยะเลอพงษ์ (2544 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาของ โรงเรียนเทศบาลเมืองตะกั่วป่า พบว่า พนักงานครูเทศบาล กรรมการโรงเรียน และสถานักเรียน มีทัศนคติต่อการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ชาติชาย ทิมพ์ไสย (2543 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า โดยภาพรวมมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการวางแผนพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ และด้านการกระตุ้นส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนปฏิบัติงานตามธรรมเนียมโรงเรียน สอดคล้องกับ มุศตอเหสืบ ไต้ะมูสอ (2545 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี พบว่า สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของบุคลากรในโรงเรียน ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ อุไร ทองด้วง (2545 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาพัทลุง พบว่า การปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาในโรงเรียนนาร่อง ตามทัศนะของบุคลากรในโรงเรียน ทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

สาเหตุที่ทำให้ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะเป็นผลมาจากการบังคับใช้ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ได้ให้ความสำคัญในเรื่องการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานการศึกษา เพราะได้กำหนดสาระบัญญัติเรื่องนี้ไว้ในหมวดที่ 6 ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ได้ตระหนักและดำเนินการในเรื่องนี้ได้ครบถ้วน ถูกต้อง โดยให้สถานศึกษาจัดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ โดยประกอบด้วยการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก ซึ่งให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการรายงานประจำปี เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2543 : 31) โดยในปีการศึกษา 2542 ทุกโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ เข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา มีการจัดตั้งองค์กรรับผิดชอบงานการประกันคุณภาพการศึกษา ในระบบเครือข่าย จากกรม จังหวัด อำเภอและ โรงเรียน โดยโครงสร้างขององค์กรประกอบด้วยข้าราชการในสังกัด

ผู้ปกครอง และประชาชนในชุมชน มีการพัฒนามาตรฐานการศึกษาก่อนประถม ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น รวมทั้งคู่มือและเครื่องมือที่จะนำไปใช้ในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยให้ภูมิภาคปรับขยายส่วนกลางได้ พัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมดำเนินงาน รวมทั้งจัดให้มีการประกันคุณภาพทั้งระบบ เพื่อรองรับมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน 2 ครั้ง/ปี และมีการปรับปรุงพัฒนามาตรฐานทุกๆ 5 ปี หรือ 1 ครั้งในช่วงแผนพัฒนาการศึกษา 5 ปี ประกอบกับภายในปี 2548 นี้ สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องขอรับการประเมินจากภายนอก ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่กำหนดไว้ เพื่อเป็นการตรวจสอบและรับรองคุณภาพการศึกษาอีกด้วย และนอกจากนี้แล้ว น่าจะเป็นเพราะว่า สำนักงานการประถมศึกษาปัตตานี ได้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรในระดับโรงเรียน โดยมีการจัด โครงการประชุมผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานตามนโยบาย ตั้งแต่ปีการศึกษา 2544 ขึ้น มุ่งสร้างความรู้ความเข้าใจโดยมีจุดเน้น 5 ประการ ในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ในสถานศึกษา คือ พัฒนาการสอนภาษาไทย พัฒนาสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน พัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พัฒนาการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และพัฒนาเครือข่าย จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในจังหวัดปัตตานี มีความรู้ความเข้าใจ ในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาอย่างเป็นระบบ (เอกสารจุดประกายทุกดวงใจ มุ่งประกันคุณภาพการศึกษาปัตตานี 2544 : 4) นอกจากนี้แล้วน่าจะเป็นเพราะว่า โรงเรียนที่ได้รับการประเมินภายนอกปีการศึกษา 2546 เป็นโรงเรียนที่ได้รับการประเมินในรอบที่ 2 ซึ่งในการประเมินแต่ละรอบจะใช้เกณฑ์และมาตรฐาน การศึกษาเดียวกัน จึงทำให้บุคลากรในโรงเรียนที่ได้รับการประเมินรอบที่ 2 มีเวลาในการเตรียมความ พร้อมมากกว่า รวมทั้งได้ไปศึกษาดูงานโรงเรียนที่ได้รับการประเมินในรอบแรกเพื่อนำมาเป็นแนว ทางในการปรับปรุงและพัฒนา

จากที่กล่าวมาจึงน่าจะเป็นเหตุผลให้สภาพการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานีตาม ทิศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีสภาพการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ใน ระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและรายข้อ

สภาพการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียน พบว่า ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีสภาพการปฏิบัติงานโดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมากซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ว่าที่ร้อยโท ทำเนียบ มหาพรหม (2543 : 80) ที่ได้ศึกษาการ ติดตามการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรม

สามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี พบว่า การปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาด้านผลผลิต มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก และเป็นไปในทิศทางเดียวกับงานวิจัยของ นพรัตน์ จริยะเลอพงษ์ (2544 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของ โรงเรียนเทศบาลเมืองตะกั่วป่า จังหวัดพังงา ตามที่เสนอของพนักงานครูเทศบาล กรรมการ โรงเรียน และสถานักเรียน พบว่า พนักงานครูเทศบาล กรรมการ โรงเรียน และสถานักเรียน มีที่เสนอการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาด้านคุณลักษณะผู้เรียน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ มุตอเหลือบ โตะมูสอ (2545 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปัตตานี พบว่า สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานด้านผู้เรียน ตามที่เสนอของผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบงานการประกันคุณภาพการศึกษา และครูผู้สอน อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุไร ทองด้วง (2545 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง พบว่า การปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง ตามที่เสนอของบุคลากรในโรงเรียนทั้งรายด้านและภาพรวมอยู่ในระดับมาก

สาเหตุที่ทำให้ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะเป็นผลมาจาก ทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานีได้เล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ แนวคิดและประสพการณ์ทำงาน แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน โดยได้จัด โครงการประชุมผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานตามนโยบาย ตั้งแต่ปีการศึกษา 2544 ขึ้น มุ่งสร้างความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพโรงเรียน โดยเฉพาะการพัฒนาคุณภาพด้านผู้เรียน ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี 2544 : 2)

จากที่กล่าวมาจึงน่าจะเป็นเหตุผลให้สภาพการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ด้านผู้เรียนมีสภาพการปฏิบัติงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเป็นที่น่าสนใจคือ ข้อเน้นวิธีใช้สื่อที่หลากหลายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น CAI VDO Internet ข้อให้ผู้เรียนสามารถสรุปประเด็นจากการเรียนรู้และประสพการณ์ได้ถูกต้องด้วยตนเอง ข้อการประเมินผลกระบวนการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ ของผู้เรียน ข้อการนำผลการประเมินมาปรับปรุง กระบวนการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ ของผู้เรียน ข้อการฝึกทักษะให้ผู้เรียนสามารถ คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ ของผู้เรียน ข้อการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์

ของผู้เรียน มีสภาพการปฏิบัติงานที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ ซึ่งสอดคล้อง กับการศึกษาของ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเกี่ยวกับการทำข้อสอบเพื่อประเมินผลทางการ ศึกษา พบว่า เด็กไทยทำคะแนนได้ดีสำหรับข้อสอบแบบเลือกตอบที่ใช้ทักษะพื้นฐาน (เช่น บวก ลบ คูณ หาร) หรือข้อสอบที่ใช้ความจำ แต่ไม่สามารถทำข้อสอบที่เป็นโจทย์ปัญหาที่ต้องคิดวิเคราะห์ หรือต้องเขียนคำตอบแบบยาวๆ แสดงให้เห็นถึงปัญหาในการคิดวิเคราะห์และเรียบเรียงความคิด ออกมาเป็นคำพูดของเด็กไทย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2543 : 18) สอดคล้องกับ คำกล่าวของสมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (จุดสารประชาคมประกันคุณภาพการศึกษา 2544 : 3) “มั่นใจ ประเมิน โรงเรียนภายนอกไม่หลงทาง” จากการประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาระดับการ ศึกษาชั้นพื้นฐาน 5 จังหวัด คือ กรุงเทพมหานคร ชลบุรี ขอนแก่น สงขลา พบว่ามาตรฐานด้านผู้เรียนส่วน ใหญ่ที่ต้องปรับปรุงโดยด่วนคือ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ เพราะอยู่ในระดับ พอใช้ และนอกจากนี้แล้วอาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนไม่ได้กำหนดการปฏิบัติงานเป็นรายบุคคลและ กลุ่ม เพื่อให้นักเรียนได้ใช้ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ ในกิจกรรมร่วมกัน โดย ให้นักเรียนศึกษาหลักการและทฤษฎี แล้วให้นักเรียน สรุป วิเคราะห์ขึ้นใหม่ โดยเฉพาะการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ ครูต้องกำหนดสถานการณ์ให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ และ แก้ปัญหาครูต้องให้นักเรียนคิดตั้งปัญหา สมมติฐาน และค้นหาคำตอบด้วยตัวเอง

จากที่กล่าวมา จึงน่าจะเป็นสาเหตุให้สภาพการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษา ตามรายชื่อที่ได้กล่าวมา มีสภาพการปฏิบัติงานที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ

สภาพการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ด้านกระบวนการ พบว่า ความทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีสภาพการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมอยู่ ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ว่าที่ร้อยโท ทำเนียบ มหาพรหม (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการติดตามการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรม ตามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการ ศึกษาด้านกระบวนการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษา ของ ชาติชาย พิมพ์ ไสย (2543 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถม ศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า การดำเนินงานการประกันคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการวางแผนพัฒนาคุณภาพศึกษาด้านการวางแผนพัฒนาระบบสารสนเทศ และด้านกระตุ้นส่งเสริมให้ บุคลากรในโรงเรียนปฏิบัติงานตามธรรมเนียมโรงเรียน และเป็นไปในทิศทางเดียวกับ อุไร ทองด้วง (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาใน โรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง พบว่า การปฏิบัติงานการประกัน

คุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ตามมาตรฐานด้านกระบวนการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ มุตอเหลือบ โตะมุสอ (2545 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปัตตานี พบว่า สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานกระบวนการ ตามทัศนะของผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบงานการประกันคุณภาพการศึกษา และครูผู้สอน อยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยเป็นแบบนี้ อาจเป็นเพราะว่า ในการดำเนินงานพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี ได้ริเริ่มดำเนินการตามนโยบายพัฒนาคุณภาพโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 เป็นต้นมา โดยใช้เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนเป็นทิศทางในการพัฒนา นอกจากนี้แล้ว การพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี ได้กำหนดโครงการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณแต่ละปี โดยกำหนดให้โรงเรียนในสังกัดได้รับการตรวจสอบติดตาม ประเมินผล จากหน่วยงานต้นสังกัดอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนทุกโรงเรียนได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณในการดำเนินงาน การจัดทำเอกสารเสริมความรู้ และคู่มือการดำเนินงานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน ลักษณะการปฏิบัติงานที่เชื่อมโยงกันทุกระดับและทุกคนมีส่วนร่วม มีการนิเทศ ติดตาม กำกับ และตรวจสอบ รวมทั้งมีการประกาศเกียรติคุณ โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน (สำนักงานการประถมศึกษาปัตตานี 2544 : 8) นอกจากนี้แล้วในการพัฒนาระบบประเมินคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาในส่วนของงานการประกันคุณภาพศึกษานั้น ยึดองค์ประกอบหลัก 2 ประการคือ 1) การใช้รูปแบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยโรงเรียนใช้มาตรฐานโรงเรียน พ.ศ. 2541 ของสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานการศึกษาเพื่อประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2543 เป็นแนวทางในการพัฒนา 2) การปฏิรูประบบการเรียนรู้โดยให้โรงเรียนปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนการสอนให้มีแนวทางการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ตามแนวทางการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จุดมุ่งหมายหลักของการประกันคุณภาพการศึกษา คือ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนการสอนของครู และการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน

จากเหตุผลดังกล่าวน่าจะเป็นเหตุผลให้สภาพการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการมีสภาพการปฏิบัติงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เป็นที่น่าสังเกตว่า ชื่อนำผลการประเมินการบริหารงานโรงเรียนมาปรับปรุงให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ข้อเชิญผู้ปกครอง/ประชาชน ที่มีความรู้เชี่ยวชาญ

เฉพาะสาขามาร่วมกันจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ข้อโรงเรียนนำความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้ปกครอง ชุมชน ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษามาปรับปรุงและพัฒนา ข้อการประเมินผลการบริหารงานของโรงเรียนเป็นระยะๆอย่างต่อเนื่อง และ ข้อส่งเสริมให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการศึกษา มีสภาพการปฏิบัติงานที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า การปฏิบัติงานในโรงเรียน ได้มีการวางแผน ปฏิบัติตามแผน ส่วนเรื่องการประเมิน และนำผลมาปรับปรุงไม่ค่อยได้ปฏิบัติเท่าที่ควร บางครั้งได้ปฏิบัติแต่ไม่ต่อเนื่อง ทำให้ระบบการบริหารงานในโรงเรียนไม่บรรลุเป้าหมายเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ รุ่ง แก้วแดง (2544 : 124) ได้กล่าวว่า ในกระบวนการบริหารงาน โรงเรียนจะต้องทำเป็นงานปกติ มีความต่อเนื่อง ทุกแผนงานหรือทุกโครงการเมื่อปฏิบัติงานเสร็จสิ้นแล้วจะต้องมีการประเมินผลเพื่อนำมาปรับปรุง นอกจากนี้แล้ว ในเรื่องของ การขาดความร่วมมือของผู้ปกครองชุมชน ในการเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษา น่าจะเป็นเพราะผู้ปกครอง ชุมชนยังไม่เข้าใจถึงบทบาทและหน้าที่ของตนเองที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ประกอบกับการขาดความมั่นใจในตัวเองจึงทำให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมน้อย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ฉกาจ ชันชู (2543 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา พบว่า มีสภาพการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง

จากเหตุผลดังกล่าวจึงน่าจะเป็นสาเหตุให้สภาพการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ด้านกระบวนการตามรายชื่อที่กล่าวมา มีสภาพการปฏิบัติงานที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ

สภาพการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ด้านปัจจัย พบว่า ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของ มีสภาพการปฏิบัติงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ว่าที่ร้อยโท ทำเนียบ มหาพรหม (2543 : 83) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การติดตามการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี พบว่า การปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษา ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับครู ผู้บริหาร ในเรื่องการจัดทำหลักสูตรของ โรงเรียนมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการปฏิบัติงานตามมาตรฐานที่ 20 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและการบริหารจัดการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุไร ทองด้วง (2545 : 140) ได้ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง ผลการวิจัยพบว่า ทัศนะของผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบงานการประกันคุณภาพการศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียนนาร่องมีการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านปัจจัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับการศึกษาของ มุตอเฮล็บ โด๊ะมุตอ (2545 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาสภาพ และปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี พบว่า ทักษะของผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบงานการประกันคุณภาพการศึกษา และครูผู้สอน มีสภาพ การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษามาตรฐานด้านปัจจัยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ น่าเป็นเพราะว่าผลการบังคับใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 ที่ได้บัญญัติไว้ว่า สถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่จะต้องดำเนินการ อย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารในฐานะหัวหน้าสถานศึกษาจะต้องสร้างความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของ บุคลากรในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา ได้แก่ ครู กรรมการสถานศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรท้องถิ่น และผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาให้มีความชัดเจนเข้าใจ ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของ สัมฤทธิ์ กาพิง (2544 : 24) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการ ศึกษาภายในให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารและการดำเนินงานนั้น จะต้องคำนึงถึงเงื่อนไข สำคัญที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน คือ ผู้บริหารจะต้องมีความตระหนัก มีความ เข้าใจ และเข้ามามีส่วนร่วม สนับสนุนและร่วมคิด ร่วมทำ รวมทั้งต้องทำงานเป็นทีม

จากสาเหตุดังกล่าวน่าจะเป็นผลให้การปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตาม มาตรฐานด้านปัจจัย มีสภาพการปฏิบัติงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เป็นที่น่าสังเกตว่า ข้อชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัด ทำหลักสูตรท้องถิ่น ข้อการประเมินผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในสถานศึกษา ข้อการประเมินผลผู้ เรียนเป็นรายบุคคล โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่เหมาะสม ข้อการนำผลการประเมินมาปรับปรุง หลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ข้อการผลิตสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อ การเรียนรู้ ข้อการนำผลการประเมินมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับความสามารถ/ถนัด/วิชาเอก ข้อการแก้ปัญหาการขาดครูกำลังครูตามเกณฑ์ที่ ก.ค. กำหนด และข้อการปฏิบัติงานการสอนใน สถานศึกษาตรงกับความสามารถ/ถนัด/วิชาเอก มีสภาพการปฏิบัติงานที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ

ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ นำมาจากสาเหตุ จากผู้ปกครองและชุมชนไม่มีความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องในการวางแผนและการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นเท่าที่ควร จึงไม่มีความมั่นใจในการร่วมจัดทำ หลักสูตร รวมทั้งบุคลากรของโรงเรียนยังไม่เข้าใจในเรื่องของหลักสูตรอย่างแท้จริง และเกรงว่า การจัดการเรียนรู้เรื่องท้องถิ่นจะไม่เชื่อมโยงกับหลักสูตรแกนกลางที่มีอยู่รวมทั้งไม่มีเกณฑ์กลางใน การวัดผลประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วิรุณช บัณฑวนิช (2543 : 17) ได้กล่าวว่า สาเหตุ สำคัญที่ทำให้หลักสูตรท้องถิ่นไม่มีความคืบหน้าเท่าที่ควร เนื่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งใน ระดับนโยบายและระดับปฏิบัติยังไม่เข้าใจชัดเจนในแนวคิดของหลักสูตรท้องถิ่น ส่งผลให้

หน่วยงานต่างๆขาดความมั่นใจที่จะดำเนินการเพื่อผลักดันให้เกิดการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในพื้นที่ได้อย่างจริงจัง ส่วนในเรื่องการขาดอัตรากำลังครูในจังหวัดปัตตานี ยังไม่มีอัตรากำลังครูเพียงพอต่อความต้องการของโรงเรียน ดังที่ สำนักงานการประถมศึกษาปัตตานี (2544 : 3) ได้ระบุว่า อัตราตามเกณฑ์ควรมี 4,750 คน จำนวนครูที่มีอยู่จริง 3,721 คน ซึ่งยังขาดแคลนอยู่จำนวน 1,029 คน โดยคิดเป็นร้อยละ 21.66 นอกจากนี้แล้วครูส่วนมากที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาไม่ได้สอนตามความสามารถ /ถนัด/วิชาเอก ของแต่ละคน ซึ่งจำเป็นต้องสอนทุกวิชา ทำให้ส่งผลถึงการปฏิบัติงานที่ไม่ได้ใช้ความสามารถหรือความถนัดที่มีอยู่เท่าที่ควร

จากเหตุผลดังกล่าวจึงน่าจะเป็นสาเหตุให้สภาพการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานด้านปัจจัยตามรายชื่อที่กล่าวมาข้างต้น มีสภาพการปฏิบัติงานที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ

ปัญหาการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี ที่ได้รับการประเมินภายนอกปีการศึกษา 2546 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ผลการวิจัยพบว่า มีปัญหาการปฏิบัติงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชาติชาย พิมพีไธย (2543 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า การดำเนินงาน การประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย และเป็นไปในทิศทางเดียวกับงานวิจัยของ มุดอเหล็ก โด๊ะมุดอ (2545 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปัตตานี พบว่า ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปัตตานีตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียน ครูรับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาและครูผู้สอน อยู่ในระดับน้อย

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะเป็นผลมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี ได้มีการเตรียมความพร้อมในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน ประกอบด้วย การเตรียมความพร้อมของบุคลากรในโรงเรียน ให้มีความรู้ ความเข้าใจ ตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา รวมถึงการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครอง ฐึนโยบายการดำเนินงานการประกันคุณภาพของโรงเรียน เพื่อให้มีส่วนร่วมตามบทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ซึ่งในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษานั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 ข : 11) ระบุว่า เป็นหน้าที่ของทุกคนในสถานศึกษา ไม่ว่าจะ

ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรในสถานศึกษา โดยในการดำเนินงานจะต้องให้ผู้เกี่ยวข้อง ช่วยคิด ช่วยทำ และช่วยกันผลักดันให้สถานศึกษามีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียน ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ

จากเหตุผลดังกล่าวจึงน่าจะเป็นสาเหตุให้ปัญหาการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีปัญหาการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณารายด้านและรายชื่อ

ปัญหาการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียน พบว่า ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีปัญหาการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาที่ยึดหลักในการจัดการศึกษาว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดในกระบวนการจัดการเรียนการสอนซึ่งเป็นไปตามเจตนารมณ์ของ พรบ .2542 (สำนักงานการปฏิรูปการศึกษา, 2544 :31)

จากเหตุผลดังกล่าวจึงน่าจะเป็นสาเหตุให้ปัญหาการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานด้านผู้เรียน มีปัญหาการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ เป็นที่น่าสังเกตได้ว่า ข้อเน้นการใช้สื่อหลากหลายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น ใช้สื่อ CAI VDO Internet ข้อให้ผู้เรียนสามารถสรุปประเด็นจากการเรียนรู้ และประสบการณ์ได้อย่างถูกต้องด้วยตนเอง ข้อการฝึกทักษะให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา และผลกระทบที่เกิดจากปัญหา ข้อการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการคิด วิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ ของผู้เรียน ข้อการประเมินผลกระบวนการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ของผู้เรียน ข้อการนำผลการประเมินมาปรับปรุงกระบวนการคิดวิเคราะห์ มีปัญหาการปฏิบัติงานที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ ซึ่งผลการวิจัยได้สอดคล้องกับการศึกษาของสถาบันส่งเสริมการสอน วิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยี ที่ศึกษาการทำข้อสอบวิชาวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ ของตามคมนาวิชาเพื่อประเมินผลทางการศึกษา พบว่า เด็กไทยทำคะแนนได้ดีสำหรับข้อสอบแบบเลือกตอบที่ใช้ทักษะพื้นฐาน เช่นการบวก ลบ คูณ หาร หรือข้อสอบที่ใช้ความจำ แต่ไม่สามารถทำข้อสอบที่เป็นโจทย์ปัญหาในการคิดวิเคราะห์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2543 :18) ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการศึกษาของ สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (2543 : 3) ที่ได้สรุปการประเมินภายนอกในรอบแรกทั้ง 14 มาตรฐาน 53 ตัวอย่าง ของ โรงเรียน 218 แห่งใน 5 จังหวัดคือ กรุงเทพฯ ชลบุรี

เชิงใหม่ ขอนแก่น สงขลา พบว่า ระดับมาตรฐานด้านผู้เรียนที่ต้องปรับปรุงโดยเร็วคือ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ ด้านครู คือความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า วิธีการจัดการเรียนการสอนของครูส่วนมากยังยึดแบบเก่า โดยทำการสอนที่ยึดครูเป็นศูนย์กลาง ขาดทักษะในการใช้สื่อที่หลากหลาย เพราะเป็นความคิดของครูที่คิดว่ามีความยุ่งยากในการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ กมล ภูเจริญ (2540 : 10) ได้กล่าวว่า พฤติกรรมการสอนของครูยังไม่เปลี่ยนแปลง โดยครูยึดตัวเองเป็นศูนย์กลางในการสอนนักเรียน นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติน้อย ทำให้นักเรียนไม่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ไม่รู้จักการวิเคราะห์ และสอดคล้องกับคำกล่าวของ อารุ่น จันทวานิช และ ไพบุลย์ แจ่มพงษ์ (2542 : 5) ได้กล่าวว่า ครูส่วนใหญ่ยังใช้การสอนแบบเดิมๆ คือ การบรรยาย ไม่เน้นกระบวนการให้ผู้เรียนได้พัฒนาการคิด วิเคราะห์ และการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และครูยังใช้สื่อการเรียนการสอนไม่มากนัก

จากเหตุผลดังกล่าวน่าจะเป็นสาเหตุให้ปัญหาการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานด้านผู้เรียนตามรายชื่อที่กล่าวมาข้างต้น มีปัญหาการปฏิบัติงานที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ

ปัญหาการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ พบว่า ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีปัญหาการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาติชาย พิมพีไธย (2543 : 57) ที่ศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ปัญหาการดำเนินงานด้านการตรวจสอบและปรับปรุง โรงเรียนมีปัญหาในการดำเนินงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับการศึกษาของมุดอเหือบ ไตะมูสอ (2545 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปัตตานี พบว่า ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานด้านกระบวนการของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปัตตานีอยู่ในระดับน้อย

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ น่าจะเพราะว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนได้มีการเตรียมความพร้อม และศึกษากระบวนการในการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพภายในโดยทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการวางแผน ปฏิบัติ ตรวจสอบ และปรับปรุง และได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยหน่วยงานต้นสังกัดได้มีการติดตาม กำกับดูแล ติดตามการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ จึงทำให้เกิดปัญหาการปฏิบัติงานด้านกระบวนการน้อย

จากเหตุผลดังกล่าวน่าจะเป็นสาเหตุให้ปัญหาการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ มีปัญหาในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เป็นที่น่าสังเกตว่า ข้อการส่งเสริมให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการศึกษา ชื่อนำผลการประเมินการบริหารงานโรงเรียนมาปรับปรุงให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ข้อการประเมินผลการบริหารงานของโรงเรียนเป็นระยะๆอย่างต่อเนื่อง ข้อเชิญผู้ปกครอง/ประชาชน ที่มีความรู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขามาร่วมกันจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ข้อโรงเรียนนำความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้ปกครอง ชุมชน ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษามาปรับปรุงและพัฒนา และ ข้อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง มีปัญหาการปฏิบัติงานที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ สอดคล้องกับการศึกษาของ อุทัย บุญประเสริฐ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาในรูปแบบการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน พบว่า จากอดีตที่ผ่านมา ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาน้อยมาก ส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วมในลักษณะการเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาโรงเรียน หรือมีส่วนร่วมในการบริจาค และหาทรัพยากรสนับสนุน โรงเรียน การประชาสัมพันธ์ ส่วนงานด้านวิชาการมีส่วนร่วมน้อย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สยาม ตุ่มงาม (2541 : 219-220) ได้ศึกษาเรื่อง กระบวนการดำเนินงานปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า สภาพปัญหาในการจัดทำขรรณนุญสถานศึกษา ครู อาจารย์ และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดทำเพียงบางส่วนเท่านั้น และเป็นไปในทิศทางเดียวกับ การศึกษาของ พิเชษฐุ์ เขียวทองศรี (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาประสิทธิภาพการบริหารงานของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการโรงเรียน ไม่ทราบบทบาทหน้าที่ของตนเอง ไม่มีเวลาว่างให้กับโรงเรียน ไม่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องของการวางแผน ไม่มีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณ โรงเรียน โรงเรียนขาดการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานด้านต่างๆและขาดการติดตามระบบการดำเนินงานบางส่วนที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้การบริหารงานโรงเรียน สอดคล้องกับคำกล่าวของ ดร. แก้วแดง ที่ได้กล่าวในที่ประชุมเชิงปฏิบัติการการประกันคุณภาพการศึกษา ที่โรงแรม ซีเอส จังหวัดปัตตานี ในวันที่ 22 กรกฎาคม 2547 ว่า ปัญหาในการบริหารงานครบวงจรนั้นคือ ส่วนใหญ่สถานศึกษาจะมีการวางแผน ปฏิบัติตามแผน แต่ไม่ได้้นำแผนมาตรวจสอบ หรือติดตาม และ ไม่ได้นำมาปรับปรุงเพื่อพัฒนา เลยทำให้ระบบประกันคุณภาพการศึกษายังไม่มีประสิทธิภาพดีเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กลุ่มพัฒนา มาตรฐานคุณภาพการศึกษา สำนักงานพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 6 (2544 :353) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานการประเมินผลภายใน และความต้องการสนับสนุนในการดำเนินงานการประเมินผลภายใน ของสถานศึกษาประเภทอาชีวศึกษา พบว่า ภาพ

รวมการดำเนินการประเมินผลภายในสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน พบว่า สถานศึกษามีการปฏิบัติงานตามแผน คิดเป็นร้อยละสูงสุด รองลงมาได้แก่ การปฏิบัติตามแผน ด้านการตรวจสอบ /ประเมิน ตามลำดับ สำหรับที่สถานศึกษามีการปฏิบัติน้อยที่สุดคือ การแก้ไขและปรับปรุง นอกจากนี้ในเรื่องของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน

จากเหตุผลดังกล่าวจึงน่าจะเป็นสาเหตุให้ปัญหาการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการตามรายชื่อที่กล่าวมาข้างต้นมีปัญหาการปฏิบัติงานที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ

ปัญหาการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาด้านปัจจัย พบว่า ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีปัญหาการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะว่าเป็นผลมาจากการบังคับใช้ พรบ. 2542 ที่ได้บัญญัติไว้ว่า ให้สถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารในฐานะหัวหน้าสถานศึกษาจะต้องสร้างความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของบุคลากรในสถานศึกษา และนอกสถานศึกษา ได้แก่ ครู กรรมการสถานศึกษา สถานักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรส่วนท้องถิ่น และผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ให้มีความเข้าใจชัดเจนในการพัฒนาระบบการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาตนเองของผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องมีการพัฒนาด้านภาวะผู้นำและความสามารถในการบริหารจัดการ รวมทั้งต้องศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาอยู่ตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สัมฤทธิ์ กาเพ็ง (2544 : 24) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารและการทำงานนั้น จะต้องคำนึงถึงเงื่อนไขสำคัญที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความตระหนัก เข้ามามีส่วนร่วม ส่งเสริมและสนับสนุน ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ และต้องทำงานเป็นทีม และเป็นไปในทิศทางเดียวกับคำกล่าวของ สมศักดิ์ สินธุระเวทย์ (2541 : 19) ได้กล่าวว่า ความสำเร็จในการทำงานนั้นมีได้เกิดจากสมาชิกคนใดคนหนึ่ง ในองค์กรตามลำพัง แต่เกิดจากพลังและคุณภาพของการร่วมมือ รวมถึงการประสานงานของทุกคนทุกฝ่าย

จากที่กล่าวมาจึงน่าจะเป็นสาเหตุให้ปัญหาการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาด้านปัจจัย มีปัญหาการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย

แต่เมื่อพิจารณารายข้อ เป็นที่น่าสังเกตว่า ข้อการวางแผนจัดอัตรากำลังครูให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียนในแต่ละชั้นเรียน ข้อชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ข้อผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ ข้อการประเมินผลผู้เรียนเป็นราย

บุคคลโดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่เหมาะสม ข้อการพัฒนาหลักสูตรและเนื้อหาสาระของหลักสูตร สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ข้อการประเมินผลโดยใช้หลักสูตรท้องถิ่นในสถานศึกษา ข้อการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตรงกับความสามารถ/ถนัด/วิชาเอก มีปัญหาการปฏิบัติงานที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้น่าอาจเป็นเพราะ ในการบริหารจัดการของ ผู้บริหาร สถานศึกษา ยังทำไม่ได้ดีเท่าที่ควรเนื่องมาจากขาดปัจจัยสำคัญคือ การขาดอัตรากำลังครู โดยเฉพาะ ในจังหวัดปัตตานี ครูยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่ ก.ค. กำหนด เมื่อขาดอัตรากำลังครู ครูจำเป็นต้องสอน ทุกวิชาซึ่งส่งผลให้ครูนั้น ไม่ได้สอนตามความสามารถของตนเองหรือตามเอกที่ได้เรียนมา ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ วิทยา เขียวกุล (2544 : 36) ได้กล่าวว่า มีครูจำนวนไม่น้อยที่ไม่ได้สอนตาม ความสามารถที่เรียนมาเพราะสาเหตุที่มีครูจำนวนจำกัด ต้องประจำชั้นและต้องสอนทุกวิชา ซึ่งเป็น ในทิศทางเดียวกับ การศึกษาของ มุดอเฮล็บ โตะมูสอ (2545 : 138) ที่พบว่า ที่ได้ศึกษาศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัด ปัตตานี พบว่า ปัญหาในการดำเนินงานด้านการวางแผนการจัดอัตรากำลังครูให้เหมาะสมกับความต้องการของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยของปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตร ท้องถิ่นสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุไร ทองด้วง (2545 : 154) ที่ได้ศึกษาการปฏิบัติงานการประกัน คุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาใน โรงเรียนนาร่อง ตั้งกีดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดพัทลุง พบว่า การปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาในด้านการ พัฒนาหลักสูตรและเนื้อหาสาระของหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและหลักสูตรท้องถิ่นมีปัญหามากกว่าข้ออื่นๆ

ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะเป็นสาเหตุที่ผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรของโรงเรียนไม่ มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น รวมทั้งยัง ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการนิเทศ และ ไม่สามารถให้คำแนะนำได้ เนื่องจากไม่มีความรู้ในท้องถิ่นมากพอ จึงไม่ได้สนับสนุนการใช้หลักสูตร ท้องถิ่นอย่างจริงจัง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วีรบุษ บันทวนิช (2543 : 17) ที่กล่าวว่า สาเหตุ สำคัญที่ทำให้การดำเนินการเรื่องหลักสูตรท้องถิ่นยังไม่คืบหน้าเท่าที่ควร เนื่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่ในระดับนโยบาย และระดับปฏิบัติต่างยังไม่เข้าใจชัดเจนในแนวคิดของหลักสูตรท้องถิ่นและ เกรงว่าการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่นจะไม่เชื่อมโยงกับหลักสูตรแกนกลางที่มีอยู่

จากเหตุผลดังกล่าวน่าจะเป็นสาเหตุให้ปัญหาการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาด้านปัจจัยตามรายชื่อที่กล่าวมาข้างต้นมีปัญหาการปฏิบัติงานที่มีค่าเฉลี่ย สูงกว่าข้ออื่นๆ

2 เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี ที่ได้รับการประเมินภายนอกปีการศึกษา 2546 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง

เปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารสถานศึกษามีทัศนะต่อการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษามากกว่าครูผู้สอน และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการศึกษาของ พรหมมน สุวรรณอินทร์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดยะลา พบว่า เมื่อเปรียบเทียบกระบวนการมีส่วนร่วมในการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า ผู้บริหารและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดยะลา มีส่วนร่วมในระดับที่แตกต่างกัน โดยผู้บริหารมีส่วนร่วมอยู่ในระดับที่สูงกว่าครูผู้สอน

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะ ครูนั้นมีภาระหลักคือ การสอนซึ่งครูส่วนมากในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดปัตตานีจำเป็นต้องสอนทุกวิชา ประกอบกับการขาดความตระหนักในความสำคัญเพราะในการรับหลักการ แนวคิด และวิธีดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นไปอย่างไร้ระบบ ขาดความชัดเจนและความต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สยาม สุ่มงาม (2541 : 97-100) ที่พบว่า สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี มีนโยบาย ในการจัดการอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรเฉพาะผู้บริหาร เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการต่างๆของการประกันคุณภาพการศึกษาด้วยความคาดหวังว่า ผู้บริหารเหล่านี้เป็นผู้นำทางการเปลี่ยนแปลง ที่สามารถนำความรู้ความเข้าใจไปถ่ายทอดให้กับบุคลากรในโรงเรียน นำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้แต่ในความเป็นจริง ไม่มีใครทราบได้ว่าผู้บริหารได้นำไปถ่ายทอดให้กับบุคลากรในโรงเรียนหรือไม่ ประกอบกับครูยังเชื่อว่า ในการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาในแต่ละขั้นตอนเป็นภาระของผู้บริหารในฐานะผู้นำของหน่วยงาน ที่ต้องปฏิบัติและต้องตัดสินใจ และเชื่อว่าผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษามากกว่าคนอื่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภัค แก้วเพชร (2544 : 150)

ที่พบว่า กลุ่มผู้บริหารมีความเข้าใจเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษามากกว่าครูผู้สอน ทำให้เกิดการต่อต้านการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษา และไม่ยอมเพิ่มภาระงานให้กับตนเอง อีกทั้งรู้สึกว่าเป็นงานยาก เพราะคิดว่าเป็นงานใหม่ที่ต้องจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมขึ้น

จากสาเหตุดังกล่าวน่าจะเป็นสาเหตุให้สภาพการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีสภาพการปฏิบัติงานโดยภาพรวม แตกต่างกัน โดยผู้บริหารสถานศึกษามีทัศนะต่อการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษามากกว่าครูผู้สอน

เปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญมี แก้วห้าประการ (2540 : 127) พบว่าการปฏิบัติงานด้านวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดตรัง ตามทัศนะของข้าราชการครูซึ่งปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีนักเรียนระหว่าง 121-130 คน และขนาดที่มีนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป ไม่แตกต่างกัน และเป็นไปในทิศทางเดียวกับงานวิจัยของ ประพันธ์ ท้าวพันแดง (2541 : บทคัดย่อ) พบว่า ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามกระบวนการพัฒนางานของครูผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ตามทัศนะของผู้บริหารและครูอาจารย์ที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน ปรากฏว่า ในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉกาจ ชันชู (2544 : 93) ได้ศึกษา เรื่องสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ มุคอเหลือ็บ โคะมุตอ (2545 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า สภาพและปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปัตตานี ตามทัศนะของผู้บริหาร ครูรับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา และครูผู้สอน ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ไม่แตกต่างกันทั้งภาพรวมและรายด้าน นอกจากนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุไร ทองด้วง (2545 : 146) ได้ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดพัทลุง ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาในโรงเรียนนาร่อง

สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง ตามทัศนะของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ทั้งภาพรวมและรายด้าน

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ น่าเป็นเพราะว่า ในการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครินทร์ ไม่ได้คำนึงถึงขนาดโรงเรียน ทุกโรงเรียนรับนโยบายในการปฏิบัติงานเป็นแนวทางเดียวกัน ใช้มาตรฐานและตัวบ่งชี้เดียวกัน ดังที่ พรบ. 2542 ได้กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และกำหนดให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษาทุกแห่ง อย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุก 5 ปี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2543 ก :1) ประกอบด้วยโรงเรียนที่รับการประเมินภายนอกปีการศึกษา 2546 บุคลากรได้ผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการในเรื่องของการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา และมีคู่มือในการดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

จากเหตุผลดังกล่าว น่าจะเป็นสาเหตุ ให้สภาพการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง มีทัศนะต่อการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครินทร์ ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภิญญ โสรวงษา (2541 : 120) ที่ศึกษาพบว่า การปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประพันธ์ ท้าวพันแดง (2541 : 110) ได้ศึกษาพบว่า ผู้บริหารและครูอาจารย์ในโรงเรียนประถมศึกษาที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานตามกระบวนการพัฒนาองค์กรของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมและรายข้อไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง (2543 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง ผลการวิจัยพบว่า สภาพและปัญหาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูอาจารย์มีความเห็นไม่แตกต่างกันทั้งภาพรวมและ

รายด้าน สอดคล้องกับการศึกษาของ มุตอเหล็บ โต้ะมูตอ (2545 : 140) ที่ศึกษาเรื่อง สภาพและ ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปัตตานี ซึ่งได้เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนประถมศึกษาใน จังหวัดปัตตานี ตามทัศนะของบุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ทัศนะของผู้บริหาร ครู ผู้รับผิดชอบงานการประกันคุณภาพการศึกษา และครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการ ดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ น่าเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนได้ตระหนักและ ให้ความสำคัญในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งได้ดำเนินการสนองตามนโยบายของ พรบ. 2542 โดยเฉพาะในมาตราที่ 49 ได้กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องรับการประกันคุณภาพภายนอก อย่างน้อย 1 ครั้งในทุก 5 ปี และต้องเสนอผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาต่อหน่วย งานที่เกี่ยวข้องและต่อสาธารณชน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2543 : 25) จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษาต้องเตรียมความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อ รองรับการประเมินภายนอก โดยต้องศึกษาเอกสารและเข้ารับการอบรมอย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้บริหาร สถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานีมี ความรู้และเข้าใจในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นอย่างดี

จากเหตุผลดังกล่าว จึงน่าเป็นสาเหตุให้ปัญหาการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีปัญหาในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี ตามทัศนะของผู้บริหาร สถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวม แตกต่างกัน โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ น่าเป็นเพราะการขาดความพร้อมทางด้านทรัพยากรทางการบริหาร ไม่ว่าจะเป็นวิสตุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน อาคารสถานที่ ซึ่งมีความแตกต่างกัน เพราะในการ จัดสรรงบประมาณในแต่ละปี มีการจัดสรรให้เป็นรายหัวนักเรียน โรงเรียนใดมีจำนวนนักเรียนมาก ก็ไ้จัดงบประมาณมาก โรงเรียนใดมีจำนวนนักเรียนน้อยก็ไ้จัดงบประมาณน้อย รวมถึงจำนวนบุคลากร ในโรงเรียนก็มีจำนวนไม่เท่ากัน นอกจากนี้แล้วเกี่ยวกับด้านสภาพภูมิศาสตร์ไม่ว่าจะเป็นสถานที่ตั้ง สิ่งแวดล้อม ความพร้อมและความต้องการของท้องถิ่น ก็แตกต่างกัน ประกอบด้วยผู้บริหารที่ใช้รูปแบบการบริหารแตกต่างกัน

จากเหตุผลที่กล่าวมาน่าเป็นสาเหตุให้ปัญหาการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในอยู่ โรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง โดยภาพรวม แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตาม มาตรฐานด้านผู้เรียน ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านกระบวนการ และด้านปัจจัย แตกต่างกัน โดย โรงเรียนขนาดเล็ก มีปัญหาการปฏิบัติงานมากกว่า โรงเรียนขนาดกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นเรศ หิ้นนุกูล (2544 : บทคัดย่อ) พบว่าการปฏิบัติงานของสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน การมี ส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับการ ศึกษาของ พรหมมน สุวรรณอินทร์ (2545 : 125) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานใน โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดยะลา ที่มีขนาดต่างกัน พบว่า โดยภาพรวมในทุกขั้นตอนครูและผู้บริหารที่ปฏิบัติงานใน โรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีส่วนร่วมในระดับที่ต่างกัน และจากการศึกษางานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับ ขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมพบว่า ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ อินทรา หิรัญสาย (2534 : 229) ได้ ศึกษาพบว่าประสิทธิภาพการบริหารงานตามภารกิจของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการ ศึกษา 2 ตามทัศนะของผู้บริหารและครูที่จำแนกตามขนาด โรงเรียน แตกต่างกัน สอดคล้องกับผล การวิจัยของ ประสงค์ ชูรักษ์ (2531 : 153) ที่พบว่า การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน ตั้งกิตต์ำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียนและครู โดยภาพรวมแตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุวิทย์ กังเฮ (2539 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า การ ปฏิบัติงานอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมของ โรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียน และครูที่ปฏิบัติงานใน โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน แตกต่างกัน

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ในการปฏิบัติงานในกิจกรรมด้านต่างๆของ โรงเรียนที่เกี่ยวกับมาตรฐานด้านกระบวนการ และมาตรฐานด้านปัจจัย นั้น โรงเรียนขนาดกลางจะมี ความพร้อมมากกว่า โรงเรียนขนาดเล็ก ไม่ว่ากิจกรรมในเรื่องของการวางแผนในการทำงาน การ แสวงหาความรู้เพิ่มเติมอย่างหลากหลาย การจัดเตรียมแหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา ซึ่งในการดำเนินการ โรงเรียนขนาดกลางน่าจะมีความพร้อมในการดำเนินการที่หลากหลายมากกว่า เพราะโรงเรียนขนาดกลางจะมีอุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอนที่พร้อมกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก เช่น ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องทดลองวิทยาศาสตร์ และห้องปฏิบัติการทางภาษา ซึ่งห้องเรียนเหล่านี้ โรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ ในจังหวัดปัตตานีมีเกือบทุก โรงเรียน ส่วนโรงเรียนขนาดเล็กยัง ขาดแคลนอยู่ ดังที่ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี (2545 ก : 3) ได้ระบุถึงปัญหาโรงเรียน ขนาดเล็กของจังหวัดปัตตานีว่า โรงเรียนขนาดเล็กยังขาดสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีสมัยใหม่

จากเหตุผลดังกล่าว น่าจะเป็นสาเหตุให้โรงเรียนขนาดเล็ก มีปัญหาในการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการและด้านปัจจัยมากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง

3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี ที่ได้รับการประเมินภายนอกปีการศึกษา 2546 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง

มาตรฐานด้านผู้เรียนตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เห็นว่าโรงเรียนควรจะปฏิบัติตามมาตรฐานด้านผู้เรียนใน 5 อันดับแรกคือ 1) ควรปลูกฝังให้นักเรียนมีความเมตตา กรุณาเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละเพื่อส่วนร่วม 2) ผู้บริหารควรประชุมครู/ผู้เกี่ยวข้องในการกำหนดแนวทางพัฒนาให้ ผู้เรียนมีคุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ 3) ควรพัฒนาผู้เรียนให้ใช้ภาษาไทยได้ถูกต้องและสื่อความหมายได้ชัดเจน 4) การมีวินัย มีความรับผิดชอบ ควรเริ่มฝึกฝนจากผู้ปกครอง 5) ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมความคิดในทางตรง และทางอ้อมที่หลากหลาย (ทางตรงเช่นการทดสอบ การฝึกฝนทางอ้อมเช่น การจัดตั้งแวดล้อม ความคิดอย่างอิสระในการเรียนรู้)

แสดงว่าทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าเป็นเรื่องของความมีเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และการเสียสละเพื่อส่วนรวมยังมีปัญหาอยู่ จึงมีความต้องการให้ดำเนินการเป็นอันดับแรก ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า การพัฒนามาตรฐานด้านผู้เรียน โดยเฉพาะมาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เป็นมาตรฐานที่ต้องใช้การฝึกฝนเป็นระยะเวลายาวนาน จึงเห็นผล นอกจากนี้แล้ว โรงเรียนกับผู้ปกครองต้องร่วมมือกันในการพัฒนาจะดำเนินงานฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งนั้นไม่เกิดผลเท่าที่ควร

มาตรฐานด้านกระบวนการตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี ที่ได้รับการประเมินภายนอกปีการศึกษา 2546 เห็นว่าโรงเรียนควรจะปฏิบัติตามมาตรฐานด้านผู้เรียนใน 5 อันดับแรกคือ 1) ควรจะประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันศึกษาปัญหา กำหนดวิสัยทัศน์ ในการจัดทำธรรมนูญโรงเรียน เพื่อรองรับการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอก 2) ควรกำหนดแผนปฏิบัติงานประจำปีให้สอดคล้องกับสภาพโรงเรียน ท้องถิ่น และต้องมีความชัดเจน 3) ควรจัดอบรม

คณะกรรมการสถานศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิรูปการศึกษา 4)ควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดความคิด รู้จักแก้ปัญหาและตัดสินใจด้วยตนเอง 5)ควรจะอบรมครูทุกคนให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศไปในทิศทางเดียวกัน

แสดงว่าทัศนคติของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน มีความคิดเห็นว่า การประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันศึกษาปัญหา กำหนดวิสัยทัศน์ ในการจัดทำธรรมนูญ โรงเรียน เพื่อรองรับการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอก ยังมีปัญหาอยู่จึงมีความต้องการให้ดำเนินการเป็นอันดับแรก เพื่อต้องการที่จะให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้มีส่วนร่วม ในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ และร่วมกันแก้ปัญหา เพื่อให้การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

มาตรฐานด้านปัจจัยตามทัศนคติของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษฯ ที่ได้รับการประเมินภายนอกปีการศึกษา 2546 เห็นว่าโรงเรียนควรจะปฏิบัติตามมาตรฐานด้านผู้เรียนใน 5 อันดับแรกคือ 1)ควรให้ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดี และมีคุณลักษณะผู้นำ มีวิสัยทัศน์ 2)ควร ให้ผู้บริหารเห็นความสำคัญของผู้ร่วมงาน และให้มีบทบาทในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ 3)ควรให้ครูมีจำนวนเพียงพอตรงตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 4)ควรให้ครูใช้เครื่องมือในการประเมินผลการเรียนที่หลากหลาย 5)ควรให้ผู้บริหารพัฒนางานโดยใช้ทีมงาน หรือกลุ่มบุคคล

แสดงว่าตามทัศนคติของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นว่า ในการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษานั้นควรให้ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดี และมีคุณลักษณะผู้นำ มีวิสัยทัศน์ ยังมีปัญหาอยู่ซึ่งต้องการให้มีการดำเนินงานเป็นอันดับแรก เพราะผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะเป็นผู้นำ จำเป็นต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ มีวิสัยทัศน์ และเป็นกุญแจสำคัญที่จะช่วยผลักดันให้การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาประสบความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษฯ ที่ได้รับการประเมินภายนอกปีการศึกษา 2546 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ 2 ลักษณะ คือ ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัย พบว่า สภาพการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา ตั้งกักสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี ในแต่ละด้าน ข้อที่มีสภาพการปฏิบัติงานที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่น และข้อที่มีปัญหาการปฏิบัติงานที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการดำเนินงานแต่ละด้านดังต่อไปนี้

1.1. มาตรฐานด้านผู้เรียน

1.1.1 ผู้บริหารและครูควรเน้นการใช้สื่อหลากหลายในการจัดการเรียนการสอนของผู้เรียน เช่น ใช้สื่อ CAI VDO Internet ให้มากยิ่งขึ้น

1.1.2 ในการจัดการเรียนการสอนครูควรให้นักเรียนฝึกทักษะการสรุปประเด็นจากการเรียนรู้ และประสบการณ์ได้อย่างถูกต้องด้วยตนเอง

1.1.3 ครูควรจัดกิจกรรมฝึกทักษะให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ สาเหตุของปัญหา และผลกระทบที่เกิดจากปัญหา

1.1.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี ควรจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ รวมทั้งให้ความรู้และทักษะเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับกระบวนการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

1.2 มาตรฐานด้านกระบวนการ

1.2.1 ผู้บริหาร ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ควรประเมินผลการบริหารงานแต่ละฝ่ายงานเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง และนำผลการประเมินมาปรับปรุงเพื่อดำเนินการในปีต่อไป

1.2.2 ผู้บริหารและครู ควรจะเชิญผู้ปกครอง/ประชาชน ที่มีความรู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขามาร่วมกันจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น

1.2.3 ผู้บริหารและครู ควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้ปกครอง/ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการศึกษาให้มากยิ่งขึ้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี ควรจะนิเทศและติดตามผลการดำเนินของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

1.3 มาตรฐานด้านปัจจัย

1.3.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น

1.3.2 ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ควรจะพัฒนาในเรื่องการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น การใช้หลักสูตรท้องถิ่น รวมทั้งการประเมินการใช้หลักสูตรท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้น

1.3.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี ควรจะวางแผนในการจัดอัตรากำลังครูให้เพียงพอต่อสถานศึกษา

1.3.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี ควรจะจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ ในการกำหนดเกณฑ์การประเมินหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2. จากผลการวิจัย สภาพการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกัน โดยผู้บริหารสถานศึกษามีทัศนะต่อการปฏิบัติงานมากกว่าครูผู้สอน ดังนั้นผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า ผู้บริหารควรมีบทบาทในการบริหารจัดการ ส่งเสริม สนับสนุน อำนวยความสะดวก ได้คำปรึกษาแนะนำ ดูแลให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม ผู้บริหารจะเป็นแกนนำในการจัดทำแผน ติดตามการดำเนินงานการประเมินมาปรับปรุง ส่วน ครู บุคลากรในสถานศึกษา ก็เข้ามามีบทบาทร่วมกับผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานทุกขั้นตอน

3. จากผลการวิจัย ปัญหาการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่ปฏิบัติงานอยู่ใน โรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง พบว่า แตกต่างกัน โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาการปฏิบัติงานมากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง ดังนั้นในการเตรียมความพร้อมในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานีควรให้ความสำคัญกับโรงเรียนขนาดเล็กมากขึ้น โดยเฉพาะด้านการจัดสรรงบประมาณ การจัดวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน และการจัดสรรบุคลากรให้เหมาะสมกับนักเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาถึงรูปแบบของความร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาระหว่าง โรงเรียนที่ผ่านการประเมิน กับ โรงเรียนที่ไม่ผ่านการประเมิน
3. ควรศึกษาสภาพและปัญหาในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาในจังหวัดปัตตานีที่ได้รับการประเมินภายในปีการศึกษา 2547 ซึ่งเป็นการประเมินรอบแรกในรุ่นที่ 3